

EDITORIAL

Clișee media vizând violența în sport Violence targeting media clichés in sport

Traian Bocu

Universitatea de Medicină și Farmacie “Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca

Redactor șef al revistei Palestrica Mileniului III

traian_bocu@yahoo.com

Rolul media

Mass-media în general, atât cea scrisă, cât și audiovizuală, se constituie într-o putere care nu numai că informează, dar și formează (modelează) atitudini și comportamente.

Efectele clișeeilor/expresiilor folosite de către jurnaliști în cadrul reportajelor au o puternică influență în numeroase domenii: psihologic, social, cultural, politic, economic, religios. În același timp, mijloacele de comunicare în masă pot exercita o puternică influență, în sens pozitiv sau negativ, asupra unor comportamente, obiceiuri, tradiții.

Dar mass-media nu are întotdeauna un rol formativ; uneori, mass-media contemporană nu reușește să concretizeze potențialul benefic pe care îl are, ci dimpotrivă, prin „clișee” incitatoare la violență, induce anumite imagini în conștiința publică și în felul acesta devine un instrument al propagării violenței.

„Metafore” care frizează violența în sport

Cum altfel decât cu porniri violente se poate îndrepta către arenă un tânăr supporter al fotbalului sau al altui sport, atunci când citește că miercuri sau sâmbătă va avea loc un meci important al echipei preferate, care va provoca următoarele fenomene: „pericol nuclear în Ghencea”, „pericol de explozie în Ghencea”, „războiul de la Dinamo”, „război pentru Europa în Giulești”, „război total”.

Cum altfel decât violent se poate manifesta un supporter adolescent când află din media că se pregătește un „război în Cupă”, că va fi „război pe semicerc” sau că „a început războiul, îi ciuruiim”.

Mai există o gamă de expresii incitatoare la violență, inspirate din activitățile militare, precum, „se va juca cu armele pe masă”, „au dat jos milităria din pod” sau „au dat jos mitraliera din pod”.

Sunt clișee care inserate în mod repetitiv, în reportajele media, preluate și transmise de la un reporter la altul, influențează în cele din urmă atât vocabularul, cât și comportamentul categoriei de cititori și suporteri mai labili. Această dorință continuă a redactorilor de a forma noi metafore prin forțarea și stâlcirea limbii române nu este de bun augur, dovadă înmulțirea cazurilor de huliganism pe terenurile de sport din România.

Alte așa-zise metafore care trimit spectatorii, cititorii, susținătorii, cu gândul către spital sau către morgă-cimitir, apar în reportaje în care se prevăd adevărate dezastre: „a

rupe în bătaie”; „le-au zdrobit pe adversarele lor”, „Dinamo, rivala de moarte a oltenilor”, „a răpus-o”, „a zdrobi”, „româncele au ras tot”, „a rupe în bătaie”, „ultima victimă”.

Alte expresii, considerăm noi, violente, au ca sursă de inspirație luptele, pugilatul, duelul mușchetarilor. Astfel, spectatorul mergând la o competiție sportivă va afla că pe teren sportivii „se vor bate”, vor „duela” sau că aceștia sunt „inamici”, că între echipele care se întrec va fi o „răzbunare”, că pe teren există „amenințări între rivali” și că de-a lungul întregii competiții „o să fie infern”.

„Metafora” media folosită eronat

Există și un alt tip de metafore, împrumutate greșit din unele ramuri sportive, folosite inadecvat în alte sporturi. Se știe că remiza este un rezultat de egalitate în șah. Remiza ca rezultat final este foarte frecvent folosită în mod eronat de către ziaristi în sensul egalității în sporturi ca fotbalul, handbalul și altele. Mai mult, un scor nul, deci un rezultat de 0:0 în fotbal de exemplu, este considerat foarte frecvent ca o „remiză albă”.

Un termen greșit folosit, împrumutat din medicină, dar folosit și în sens juridic, mai exact în cazul delincvenților, cei care repetă infracțiunea odată condamnată de justiție și care ar trebui abandonat de lucrătorii de presă este „recidiva”. Din domeniul polițienesc sau controlului financiar este împrumutată o expresie care sugerează câștigarea unei medalii prin confiscare: „este hotărât să confişte aurul”.

Ca exemplu de greșeală, la care se apelează foarte frecvent din ignoranță ziaristică, este Skandenberg în loc de Skanderbeg.

Concluzii

Mesajele violente vehiculate de mass-media constituie o sursă de stimulare a agresivității și a comportamentelor violente. Ceea ce ni se pare important de urmat, în scopul diminuării actelor de violență în rândul spectatorilor și al sportivilor, este îmbunătățirea modului în care ziaristi respectă deontologia profesiei lor, prin impunerea unor standarde de calitate crescute în exprimarea scrisă sau vorbită. Limba română este foarte bogată în sinonime, astfel încât unui bun ziarist nu îi va fi greu să evite sau să înlocuiască metaforele menționate cu altele adecvate, care să impună respectul și fair-play-ul atât pe teren, cât și în tribună.